

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Krukkó boldog újesztendőt kíván

Meséltem már nektek Krukkóról, a vándorló törpéről. Krukkó azonban nem volt mindig vándorló törpe. Amikor még egészen fiatalka volt, amikor még gyermek törpe volt, odahaza élt ő is Törpeországban.

Történt egy reggel, hogy Krukkó bebámszkodott a törpekirály konyhájába. A nagyszakállú, öreg király éppen lángost sütött. Mihelyt megsült egy-egy lángos, tüstént meg is ette. Senki sem tudott olyan finom lángost sütni egész Törpeországban, mint a király. Szerette a király lángosát Krukkó is, és célzatosan köhintett egy picikét. A király ekkor rátekintett az okuláréja fölött, de nem kínálta meg lángossal, hanem ezt kérdezte tőle: „Nem tudod, hogy ma újesztendő napja van? Miért nem kívánsz nekem boldog újesztendőt?”

Krukkó nem érezte hibásnak magát, s jóhiszeműen felelte: „Mert úgyis tudja kend, hogy mindenkoron boldogságot kívánok kendnek.” A király azonban felfortyant: „Akkor is úgy illik, hogy boldog újesztendőt kívánj! Az embereknek sem kívántál még boldog újévet?” Krukkó most már zavarba jött: „Nem tudtam, hogy kellett volna...” „Mert nem figyeltél, amikor elmagyaráztam. Tüstént menj ki hozzájuk! Találsz itt a legelső völgyben három házat, mindegyikbe kopogj be, és kívánj szépen boldog újesztendőt. Ha visszajöttél, kapsz egy lángost tízóráira.”

Az emberek világában persze tél volt, s akkora hó, hogy a kis Krukkó mellig gázolt benne. Nagy nehezen elvergődött az első házig, s már emelte az ujjacskáját, hogy kopogtasson. Ekkor azonban kilépett a házból egy férfi, fogta a fejét mindkét kezével, és ezt sóhajtott: „Nem

bírom ki! Nem bírom ki!” Krukkó megkérdezte tőle: „Mit nem bír ki?” „Hogy éhezék a családom! Már egy hete rántott levesen élünk, de ma már se lisztünk, se zsírunk! Mi lesz velünk... Jaj, mi lesz velünk nyárig?!” Krukkó szétnézett a völgyben, és megkérdezte: „Van itt valahol a közelben sok enivaló?” A férfi felmutatott a hegyoldalra: „Abban a tornyos házban. Annyi ott az enivaló, hogy összerogy a kamra.” Krukkó gondolkodott egy kicsit, aztán így szólt: „Menj vissza a házadba. Ha koppanást hallasz, gyere ki.” S már gázolt is fölfelé a hóban.

A tornyos ház előtt zsebre dugta csúcsos törpesapkáját, hadd vélje emberi gyermeknek az ott lakozó gazdag ember, s ne fogjon gyanút. Bement hozzá, és kérte: „Adj nekem egy kis enivalót, te gazdag ember! Csak annyit, amennyit fél kézzel el tudok vinni a kapu fölött.” Gondolta a gazdag ember, no, az nem lehet sok, és parancsolt a szolgáinak: adjanak annyi enivalót ennek a gyereknek, amennyit fél kézzel el tud vinni a kapu fölött. Dejszen nem is kellett több egy csipettel se! Kiemelték a kőkerítésből a nagy

tölgyfakaput, lefektették a hóra, és Krukkó megrakatta istenesen lisztes zsákokkal, zsíros bödönökkel, szalonnával, kolbásszal, sódarral. De jött ám ki a gazdaember is, ésmondotta nagy haragosan: „Jól van, a kapuval rászédteél, de ha nem fél kézzel viszed, itt marad minden!” Krukkó nevetett: „De fél kézzel viszem!” Azzal fél kézzel megtaszította a rakományt, a kapurábillent a lejtőre, Krukkó a tetejébe ugrott, és leszánkázott véle a hegyoldalra, éppen a szegényember ajtaja elé. A kapu az ajtónak ütődött, koppantott rajta, Krukkó meg leugrott, s elbújt. Úgy leste, amint behordja a szegényember családja a zsákokat, bödönöket, mindent. De egyszerre csak ijedtté vált Krukkó arcocskája, s mondta magában nagy bosszankodva: „Ejnye, ejnye, arról meg elfeledkeztem, hogy boldog újesztendőt kívánjak nekik! Most már nem háborgatom őket az evésben. Majd a másik háznál jobban ügyelek.”

Amikor bekopogtatott a másik házba, egy leány boldogan felkiáltott odabenn: „Ez Jóska! Visszajött!” De amint megpillantotta Krukkót, zokogva a kemencéhez támolygott, ráborult a padkára, és jajgatta: „Jaj, dehogyis Jóska! Dehogyis engedik vissza! Jaj, minek is reménykedem?!” Krukkó megtudta tőle, hogy ma kellett volna az esküvőjének lennie. Az előző napon azonban katonafogdosók járták a vidéket, megfogták kötéllel a vőlegényét is, Jóskát, s viszik a császár seregébe, messzi idegenbe, s jó, ha tíz-húsz esztendő múltán hazahaz engedik, de az is lehet, hogy soha többé nem látják egymást. Megtudta tőle azt is Krukkó, hogy ma még ott őrzik a közelben az összefogdosott legényeket, a városzéli kaszárnában. Kérdezte hát a leánytól: „Van-e

arcképed Jóskáról?” Emlékezte be véste a Jóska legény arcvonásait, s már futott is a hóban a város felé.

Jóska parancsolója, a strázsamester egy korcsmában idogált. Krukkó megállt előtte, s csak ennyit mondott: „Tudom, amit tudok!” A strázsamester lopkodta a pénzt, amelyet a legények menázsijára kapott, megijedt hát Krukkó szavától, de úgy tett, mintha nem félne: „Jól van, törpe, eredj csak panaszra a kapitány úrhoz, de semmit se érsz véle. Nincs senki a legények közt, aki merészelne ellenem vallani!” Krukkó nevetett: „Nincs-é? Hiszen ott vagyok közöttük én magam is katona alakban! Ide süssön kelmed!” Azzal megperdült maga körül, és olyanná változott, amilyennek a Jóska legényt látta az arcképen. S még mondotta is harsány legényhangon: „No, strázsamester uram, ugye, hogy lesz, aki tanúsítja: nem volt hús a levesben?” Újból megperdült, visszaváltozott törpévé, és kiszaladt a korcsmából. De futott tüstént a strázsamester is a kaszárnyába, s ráripakodott az ott búsuló igazi Jóskára: „Hordd el magad, de tüstént, te gaz törpe!” Jóskának kisebb gondja is nagyobb volt annál, hogy firtassa, miért nevezi őt törpének, sietett a menyaszszonyához. Látta Krukkó is, amikor egymás karjába borultak az ajtóban. Örvendett ő is, de megint bosszankodnia is kellett: „Ejnye, ejnye, a második házban is megfeledeztem róla, hogy boldog újesztendőt kívánjak! De hát most esküvőre sietnek, nem zavarhatom őket.” S elhatározta erősen, hogy a harmadik házban, mihelyt belép, boldog újesztendőt kíván.

A harmadik házban azonban nem is válaszoltak a kopogtatására, és senki sem volt a konyhában. Betekintett a nyitott ajtón át a szobába, s látta, hogy ott ül az egész család egy kicsiny ágy körül. Az ágyban láztól piros arccal feküdt egy kisfiú. S az a kisfiú gyöngye hangon kérdezte: „Édesanyám... miért sír?” Édesanyja gyorsan megtörölte a szemét, és ezt felelte: „Nem

sírok, Jánoskám... Hagymát vágtam az előbb... attól könnyezik a szemem.” Ekkor egy kislány hirtelen felállt, és kifutott a házból. Odakint nekidőlt az ajtófélfának, és zokogott. Krukkó utánament, és csöndesen kérdezte: „Mi baja Jánoskának?” A kislány alig bírt beszélni a zokogástól: „Nagyon megfázott... azt mondta a... javas ember..., hogy

már... a delet se éri meg...” Krukkó ezt kérdezte: „Terem-e itt valahol szeretem-fű?” A kislány egy magas hegyre mutatott: „Ott fönn. A csúcsán. De most nem lehet megtalálni a hótól. Az talán használna?” Krukkó a kislány arcához nyúlt, a kisujja hegyére vett onnan egy könnycseppet, kicsiny tenyerébe zárta, és már futott is fölfelé arra a magas hegyre. Nyakig járt a hóban, de fölért a csúcsra. Ott kinyitotta a tenyerét, s a könnycseppet a hóra csöppentette. A hó a könnycseptől elolvadt, talált is Krukkó szeretem-füvet, s már bukdácsolt is lefelé. Odaadta a füvet a kislánynak, és mondotta: „Érintsd meg vele Jánoska mellét.” A kislány beszaladt, és a következő pillanatban ámuldozó kiáltások, boldog nevetések hallatszottak a házból. Krukkó is nevetett örömeiben, de tüstént a homlokára is csapott: „Ejnye, ejnye, a harmadik házban sem kívántam boldog újesztendőt! De most már nem megyek be, ne kelljen hálálkodniuk.”

A törpekirály még mindig süttötte és ette a lángosokat. Amikor észrevette, hogy Krukkó

megint az ajtóban ácsorog, megkérdezte tőle: „No, kívántál-e boldog újesztendőt a három házban?” Krukkó szégyenkezve dűnnyögte: „Mindig elfelejtettem. Aztán már nem lehetett.” Hej, megmérgekedett az öreg törpekirály: „Elfelejtetted? Mert el akartad felejtetni, te haszontalan! Nem szeretsz boldog újévet kívánni, tudom én jól, te betyár! De ne búsulj: az én lángosomból nem is eszel!” Ezt ugyan hiába mondotta, mert Krukkó bizony búsult. Nagyokat szippantott a sülő lángosok illatából, és ott ácsorgott továbbra is a konyhaajtóban.

A király rá-rátekintett az okuláréja fölött, s egyszerre csak ezt mondta: „Ott ugrál valahol a bokrok között Bérci Bérci. Keresd meg, s legalább neki kívánj boldog újesztendőt. Aztán pedig..., nem bánom..., gyere vissza!” Bérci Bérci ugyanolyan gyermek törpe volt, mint Krukkó. Tulajdonképpen haragosai voltak egymásnak, mindig veszekedtek, de Krukkó most nem törődött ezzel. Odaszaladt hozzá, s mondta neki: „Boldog újesztendőt kívánok!” Bérci Bérci azonban végignézte: „Csúfolódsz? Te béka!” Krukkó nem hagyta magát: „Te vagy a béka!” Néhány pillanat múlva egymás haját markolták, s a földön hemperegtek. Krukkó volt az erősebb, alaposan ellátta a baját Bérci Bércinek. Még az orra vére is eleredt, s ülve maradt a földön, onnan kiabálta Krukkó után: „Béka! Azért is béka!” De Krukkó akkor már ismét a konyha előtt settenkedett, s kérdezte tőle a király: „No, kívántál-e neki boldog újesztendőt?” Krukkó ragyogó arcocskával felelte: „Kívántam!” Felderült a király ábrázata is: „Lám, lám..., tudsz te boldog újesztendőt kívánni, csak legyen, aki rászorít.” Azzal kivett az egyik serpenyőből egy gyönyörű szép, frissen sült lángost és barátságos mosolygással Krukkó felé nyújtotta: „Na nesz!” És mind a ketten nagyon elégedettek voltak. A király önmagával, Krukkó pedig a lán-gossal.